

TÜRKÇÜLER YARGILANIYOR (1944-1947)

26 Mart 2026

Yıldırım Koç

Türkiye’de ırkçılığa dayalı milliyetçilik, 1942-1944 döneminde gelişti, 1944-1946 döneminde büyük baskı yaşadı, 1947 yılından itibaren yeniden meşru bir çizgi olarak kabul edildi. Bu tarihten itibaren Türkiye’de “milliyetçilik” anlayışı, ağırlıklı olarak ırkçı bir temelde ve giderek daha da muhafazakarlaşan bir çizgide gelişti.

İkinci Dünya Savaşı’nın kaderi, 1943 yılı başlarında Almanların Stalingrad’da yaşadıkları büyük yenilgi sonrasında döndü. 1943 yılındaki Kursk savaşında da Sovyet Kızıl Ordusu, Alman ordusuna çok büyük bir darbe daha indirdi. 1944 yılı Haziran ayında da müttefiklerin Normandiya çıkartması gerçekleşti. Almanların savaşı kaybettikleri 1943 yılı sonunda kesin gibiydi.

Türkiye, 1943 yılında Almanya ile ilişkilerini gevşetmeye ve Sovyetler Birliği’ndeki gelişmeleri yakından izlemeye başladı. Sovyetler Birliği’nin Türk soyluların yaşadığı Sovyet cumhuriyetleri konusundaki duyarlılığı dikkate alınarak, Almanya’nın politikalarına uygun bir biçimde Turancı amaçlar güden kişi ve örgütler devletin baskısı altına alındı. Cumhurbaşkanı İsmet İnönü’nün 19 Mayıs 1944 günlü konuşması ve 1944 Türkçüler Davası, bu değişen politikanın ürünüydü. Hainlikle suçlanan sanıkların yargılandığı bu dava, 1947 yılında beraatle sonuçlandı.

İrkçı-Turancı girişimlere karşı ilk resmi tavır, 18 Mayıs 1944 günlü resmi tebliğ idi:

“Son günlerde hükümetçe kapatılan Orhun mecmuası sahibi Nihal Atsız ile Konservatuvar öğretmenlerinden Sabahattin Ali’nin, Ankara’da görülen muhakemesi sırasında Nihal Atsız lehine yapılan taşkınlıklar dolayısıyla nezaret altına alınmaları zarureti hasıl olan bazı kimseler nezdinde çıkan evrakın verdiği şüphe üzerine Nihal Atsız, Reha Oğuz Türkkân ve Zeki Velidi ile doktor Haşan Ferit Cansever’in İstanbul’da bulunan evlerinde ve daha bazı yakın arkadaşları nezdinde İstanbul Örfî İdare Komutanlığınca aramalar yapılmış ve elde edilen vesikalar tetkik edilmiştir.

“Bu vesikaların tetkikinden elde edilen netice ve kanaate göre teşkilâtı esasiye kanunumuzun tespit ettiği esaslara aykırı olarak ırkçılık ve turancılık gayeleri güden ve son zamanlarda faaliyetlerini arttırdıkları, bu yolda tertibat aldıkları ve anlaşmalar imzaladıkları görülen bu kimselerin teşkilâtı esasiye kanunule müesses bugünkü rejimimize ve vatandaşlarımızın hakikî milliyetçilik hislerine aykırı umdeleri ve bu umdelere varmak için gizli cemiyetler, faaliyet programları, teşkilât ve propaganda şifre ve parolaları vardır. Bunlar memleketin muhtelif mıntıkalarında ve bilhassa her çeşit terbiye müesseselerinde masum gençlerin milliyetçilik ve vatanseverlik duygularını istismar ederek genç nesil arasında kendilerine taraftar toplamak ve bu suretle hedeflerine ulaşmak için devamlı ve sistemli bir faaliyet sarfetmekte, zararlı ideolojilerini tahakkuk ettirmek yolunda çalışmaktadır.

“Bu mahiyetteki faaliyet, teşkilâtı esasiye kanunumuza aykırı ve Türk Ceza kanunumuza göre suç vasıflarını haiz olduğundan faileri hakkında salâhiyetli adlî merciler tarafından kanunî takibat yapılmak üzere işe el konulmuştur.” (Darendelioğlu, İlhan, *Türkiye’de Milliyetçilik Hareketleri*, Tokar Yayınları, İstanbul, 1975;131-2)

Cumhurbaşkanı İsmet İnönü 19 Mayıs 1944 günü yaptığı konuşmada ırkçılığa düşman olduğunu açıkladı:

“Türk milliyetçisiyiz, fakat memleketimizde ırkçılık prensibinin düşmanıyız. Memleketimizde politika gazeteleri için uydurulan ırkçılık önderlerinin çok acıklı faciaları hatıralarımızda canlıdır. 1912 senelerinde Rumeli’de tutunmak için tırnaklarıyla kayalara yapışarak son gayretlerini sarf eden Türk erlerine Arnavut Priştineli Hasan ve Derviş Hima ile beraber arkadan hücum tertipleyenlerin Türk ırkçı politikacısı olduğu, Büyük Millet Meclisi’nde ispat olunmuştur. ‘Politika icabı’ diye tefsir etmekte en ufak bir güçlük çekmeyen bu adamlar, sözlerine inanıp daha büyük bir felâkete uğradığımız zaman gene ‘Politika icabıdır’ diyerek yeni bir fesat prensibi yaratmaktan geri kalmayacaklardır.

“Köy Enstitülerinde, her çeşit okullarımızda, müesseselerimizde, Ordumuzda müşterek vatanın ülkülerini Türk çocuklarına, eşit adalet ve şefkat hisleriyle vermeye çalışıyoruz. Onları büyük Cumhuriyet potasında kaynatıp meydana Türk vatanseveri çıkarmaya uğraşıyoruz. Vatandaşlarımız emin olabilirler ki muvaffakiyetlerimiz esaslıdır ve gelecek zamanda daha göz alıcı olacaktır.

“Türk Milliyetçiliği içinde vatan çocuklarının temiz ülkülü ve vatan fikirli olarak birbirine dayanan sağlam bir millet olması, erişilmez ve yanlış bir hayal değildir. Bunun doğru bir fikir ve erişilir bir hedef olduğunu, elle tutulur ve gözle görülür neticeleriyle tamamıyla anlıyoruz. Şimdi insaf ediniz. Türk vatandaşı yetiştirmek için bütün iyi şartları özünde toplamış olan bu feyizli yolu bırakır da ırkçıların milleti bin bir parçaya ayıracak fesatlı ve nifaklı zehirlerine cemiyeti kaptırır mıyız?

“Turancılık fikri, yine son zamanların zararlı ve hastalıklı gösterişidir. Bu bakımdan Cumhuriyeti iyi anlamak lâzımdır. Milli kurtuluş sona erdiği gün, yalnız Sovyetlerle dostluk ve bütün komşularımız eski düşmanlıklarının bütün hatıralarını canlı olarak zihinlerinde tutuyorlardı. Herkesin kafasında, biraz derman bulursak, sergüzeştçi, saldırgan bir siyasete kendimizi kaptıracağımız fikri yaşıyordu. Cumhuriyet kuvvetli bir medeniyet yaşayışının şartlarından bir esaslısını, milletler ailesi içinde bir emniyet havasının mevcut olmasında görmüştür. İmparatorluktan son zamanlarda ayrılmış olan komşularile de iyi ve samimî komşuluk şartlarının temin edilmiş olmasını, Millet in saadeti için lüzumlu saymıştır. Görülüyor ki, Millî Politikamız memleket dışında sergüzeşt aramak zihniyetinden tamamen uzaktır; asıl mühim olan da bunun bir zaruret politikası değil, bir anlayış ve bir inanış politikası olmasıdır. Ancak bu inanışa vardıkdan sonradır ki, etrafımızda bulunan milletleri daha yakından tanımak imkânlarını bulduk. Nereden zarar gelir ve nereden zarar gelmez, bunu ayırt etmek için zihinlerimizde ayarlı ölçüler hasil oldu. İçerde milletin hayrı ve saadeti için çalışma imkanları ve dışarıya karşı Millet in emniyet ve müdafası için lâzım olan tedbirler, salim ölçülerle gözümüzün önünde belirdi. Ve nihayet asırlar ve asırlar süren köklü düşmanlıklar yerine, yirmi sene gibi kısa bir müddette hürmet ve itimat duygularının uyanmasına imkan verdi.

“Turancılar, Türk Milletini bütün komşularile onulmaz bir surette derhâl düşman yapmak için birer tılsım bulmuşlardır. Bu kadar şuursuz ve vicdansız fesatçıların tezvirlere Türk Milletinin mukadderatını kaptırmamak için elbette Cumhuriyetin bütün tedbirlerini kullanacağız. Fesatçılar, genç çocukları ve saf vatandaşları aldatan fikirlerini millet karşısında açıktan açığa münakaşa edemeyeceğimizi sanmışlardır. Aldanmışlardır ve daha çok aldanacaklardır.

Şimdi vatandaşlardan iki suale zihinlerinde cevap bulmalarını isteyeceğim: İrkçiler ve Turancılar gizli tertipler ve teşkillere başvurmuşlardır. Niçin? Kandaşları arasında gizli fesat tertiplerle fikirleri memlekette yürür mü? Hele Doğu’dan, Batı’dan ülkeler, gizli Turan cemiyetiyle zapt olunur mu? Bunlar o şeylerdir ki, ancak Devletin kanunları ve esas teşkilatı ayak altına alındıktan sonra başlanabilir. Şu hâlde yaldızlı fikirler perdesi altında doğrudan doğruya Cumhuriyet’in, Büyük Millet Meclisi’nin mevcudiyeti aleyhinde teşebbüsler karşındayız. Tertipçiler, on yaşında çocuklarımızdan bize kadar derece derece, perde perde hepimizi aldatmak iddiasındadırlar.

“Vatandaşlarıma ikinci sualimi soruyorum: Dünya olaylarının bugünkü durumunda Türkiye’nin ırkçı ve Turancı olması lâzım geldiğini iddia edenler, hangi millete faydalı, kimlerin maksadına yararlıdır? Türk Milletine yalnız belâ ve felâket getirecek olan bu fikirleri yürütmek isteyenlerin Türk Milletine hiçbir hizmetleri olamayacağı muhakkaktır. Bu hareketlerden yalnız yabancılar faydalanabilirler. Fesatçılar, yabancılara bilerek mi hizmet ediyorlar? Yabancılar, fesatçıları idare edecek kadar yakından münasebette midirler? Bunları hüküm olarak kestirmek bugün mümkün değildir. Amma yabancıya hizmet kastı ve yabancıya yakın ilişkisi hiçbir zaman meydana çıkmasa dahi hareketlerin, Türk Milletine, Türk vatanına zararlı olması ve bunlardan yalnız yabancıların faydalanmış olması söz götürmez bir hakikattir.

“Vatandaşlarım! Emin olabilirsiniz ki vatanımızı bu yeni fesatlara karşı da kudretle müdafaa edeceğiz.” (Melzig Herbert-der., “19 Mayıs Stadyomunda Gençlik Bayramı münasebetiyle Türk Gençliğine Hitabı, 19 Mayıs 1944”, İnönü Diyor ki, Nutuk, Hitabe, Beyanat, Hasbihaller, Ülkü Basımevi, İstanbul, 1946;120-122)

Bu günlerde Turancı olduğu ileri sürülen 23 kişi gözaltına alındı. Gözaltında kaldıkları sürede bu kişilere işkence yapıldı. Daha sonra sıkıyönetim mahkemesinde yargılama başladı.

1944 yılı Eylül ayında kamuoyuna Örfî İdare Komutanı Korgeneral Sâbit Noyan imzasıyla aşağıdaki duyuru yayımlandı. Tutuklular, “millet ve vatana hıyanet” ile suçlanıyordu:

“İrkçilerle Turancıların Muhakemeleri hakkında İstanbul Örfî İdare Komutanlığının ilk duruşmalara ait raporu:

“İrkçilik, Turancılık gayeleriyle gizli cemiyet kurarak, millete ve vatana karşı hıyanet hareketine teşebbüs ettiklerinden dolayı, tahkikatları mevkuften yapılan şahıslar hakkında, alınan son tahkikat kararı umumî efkâra, aynile arz olunur.” (Aydın Tarihi, Sayı 130, 1-30 Eylül 1944;28)

Askeri Adli Hakim Kâzım Alöç ve Örfî İdare Komutanı Korgeneral Sabit Noyan imzalı metin şöyleydi:

“Teşkilatı Esasiye Kanununun ana vasıflarını ihlâl e matuf ırkçılık, Turancılık gayesile gizli cemiyet kurarak faaliyet ve harekete geçtikleri anlaşılın eşhas hakkında Örfi İdare Komutanlığınca yapılan tahkikatta:

“Bugünkü rejimimize ve vatandaşlarımızın hakikî milliyetçilik hislerine aykırı umdeleri ve bu umdelere varmak için gizli cemiyetleri, faaliyet programları, teşkilât ve propaganda organları, hatta muhaberelelerini gizli tutmağa matuf şifre ve parolaları olduğı; memleketin muhtelif mıntıklarında ve bilhassa her çeşit terbiye müesseselerinde masum gençlerin milliyetçilik, vatanseverlik duygularını istismar ederek genç nesil arasında kendilerine taraftar toplamak ve bu suretle hükümeti devirerek hedeflerine ulaşmak için devamlı ve sistemli bir faaliyet sarfettikleri ve memlekette zararlı ideolojilerini tahakkuk ettirmek yolunda muhtelif gruplar halinde çalıştıkları anlaşılmıştır.

“Memleketin emniyeti aleyhine bu gizli cemiyetleri kendi maksatlarına göre tevcih etmek isteyen yabancı teşekküller de hareketsiz kalmamış ve bu suretle içten beliren fesat ve hiyanet hareketlerinde dış unsurların tesir ve müdahalesi de görünmüştür.

“Bu suretle hükümeti devirmek için cemiyet kurmak, hükümetin, Büyük Millet Meclisi’nin manevi şahsiyetlerini tahkir, millî menfaatlere muhalif hareket etmek, gayesi devletin Teşkilatı Esasiye Kanunu ile muayyen olan ana vasıflarına muhalif millî hissiyatı sarsmağa, zayıflatmağa matuf propaganda yapmaktan suçlu ve mevkuf... (Aydın Tarihi, Eylül 1944;28)

“Hulâsa; dünya yüzünde ve tarih boyunca kimin kaçınıcı batında nasıl bir tasallüple hangi cedlerden geldiğini tayine imkân olmadığı gibi dili, vicdanı ve irfanı ile birbirine kaynamış millî fertleri birbirinden ayırmak da kabil değildir.

“Kökleri pek derin tarihî varlığında olan ve siyasî bir birlik teşkil eden millet içinde hiçbir esasa dayanmayan ırkçılık nazariyesini tatbika kalkmak hakikatte millette nifak ve tefrika tohumu yaymak değil midir?

“Bunlar memlekette hizmetlerle, liyakatlarla yer alan her kıymeti lekelemek yolunu tutmuşlardır. Kendi aralarında bile, bozduktıkları zaman, birbirine ırkî isnatlar yapmaktan çekinmemişlerdir. Bunlar, nifak ve fesadı siyasî bir vasıta olarak kullanıyorlar. Aylı kurtları, ırk nazariyeleri ve hayalî fütuhatlarla birer faşist taklitçilerinden başka bir şey değildirlir.” (Aydın Tarihi, Eylül 1944;55)

Askeri Savcı Yüzbaşı Kâzım Alöç, bazı sanıklara ilişkin taleplerini şu şekilde ifade ediyordu:

“İrkçılık ve Turancılık gayelerile açtıkları müfrit milliyetperverlik bayrağı etrafına görgüsüz, tecrübesiz, heyecanlı gençleri toplamak ve gitgide genişleyen telkinleriyle taraftarlarını arttırmak, nihayet hükümeti devirerek iktidarı ellerine almak istemişlerdir. Bu suretle millî ve vatanî hiyanetleri sabit olan...” (Darendelioğlu,1976;126)

“Teşkilatı Esasiye Kanunumuzun 88inci maddesinin: ‘Türkiye ahalisine din ve ırk farkı olmaksızın vatandaşlık itibariyle Türk itlâk olunur’ şeklindeki ırk tefrikini açıkça reddeden hükmüne rağmen ırkçılık ve Turancılık propagandası yaptıkları sabit olan...” (Darendelioğlu,1976;127-128)

Askeri Savcı Yüzbaşı Kâzım Alöç tarafından hazırlanan iddianamede Zeki Velidi Togan’ın çalışmaları şöyle anlatılıyordu:

“Zeki Velidi Togan; 941 senesinde başlayan Sovyet-Alman harbini müteakip ihtirastan şuurunu kaybetmiştir. Tabiiyetini dahi unutarak Almanya’ya gidip faaliyete geçmek için, lazım olan müsaadeyi istihsal zımında Ankara’ya gitmişse de hareketten menedilmiştir. Nihayet 941 senesi Temmuzunda halen Almanya’da bulunan Nuriiman Karadağlı, Ahmet Karadağlı ile görüşerek, ‘Almanya ile birleşip derhal Rusya’ya taarruza geçmiyen ve büyük Türk birliğinin kurulmasına hizmet edecek tarihi fırsatı kaçıran’ diye tavsif ettiğimiz hükümetimizi devirmeğe matuf gizli bir cemiyet kurmağa karar vermiş...” (Darendelioğlu, İlhan, Türk Milliyetçiliği Tarihinde Büyük Kavga, Oymak Yay., İstanbul, 1976;75)

İddianamede, Zeki Velidi Togan’ın bir sanığa, elini bayrak, Kur’an ve tabanca üzerine koydurarak, aşağıdaki yemini ettirdiği belirtiliyordu: “Esir Türk ülkelerinin kurtarılacak Türkiye ile birleştirilip büyük Türk devleti vücuda getirmek için kanımı, canımı, namusum bahasına olsa feda edeceğimi...” (Darendelioğlu,1976;78)

Nihal Atsız ise sorgusunda verdiği ifadede şunları söyledi:

“Ben ırkçılık ve Turancılığı meydana getirecek bir idarenin kurulmasını istiyor ve bunun için çalışıyorum. Bana göre, İrkçılık: Türk ırkının Türkiye’de hakim olmasıdır. Türk, üç batın Türk soyundan geldiğini ispat edene derler. Çerkez, Arnavut, Boşnak, Arap, vesair ırkla karışmış olanlar derhal Türkiye’den atılmalı ve ırkile alakalı

memleketlerine gönderilmelidirler. Hariçte gidecek yeri olmayan Çerkezlerin aileleri dağıtılarak memleketin her tarafından müteferrik hizmetlerde kullanılmalıdır. Devlet idaresinde ve ordu subaylarında bir tek karışık ırktan kalmamalı, hepsi ayrılmalıdır.” (Darendelioğlu,1976;84)

Nihal Atsız, oğluna hitaben yazdığı vasiyetnamesinde de şunları savunuyordu:

“Millet demek kan demektir. Onun için Türk ırkından gelmeyen insanları Türk tanıma. Türk kanından gelmeyen insanlar bu toprakta doğmuş, Türkçeden başka dil bilmeyen kimseler olsalar dahi yine onlara inanma. Türkiye’ye en büyük kötülük Türk kanı taşımayan Türkleşmiş insanlardan gelmiştir. Onları yabancılardan daha kötü bil. Hele bunlar büyük mevkilere geçerse felakettir. Memleketin başına geçerse kendini ölüme atarak onu öldürmekten çekinme.” (Darendelioğlu,1976;84)

Kazım Alöç’ün hazırladığı iddianamede ünlü Türkçülerden Reha Oğuz Türkkkan hakkında da şu değerlendirme yapıyordu: “Maznun, Turandaki Türklerle Türkiye’yi birleştirmek ve yalnız Türk ırkından müteşekkil büyük bir devlet kurmak ve bu gayeye muhalif bulunan ve Türk ırkından olmayanların elindeki hükümeti devirerek ele almak maksadiyle...” (Darendelioğlu,1976;106-107)

Reha Oğuz Türkkkan 1941 yılında *Bozkurt* dergisi “altında toplanarak gizli cemiyetlerini teşkilat ve gayelerini planlı bir surette tespit ettikleri; Gayeleri: Asyadaki esir Türkleri Türkiye ile birleştirerek saf Türk ırkından müteşekkil bir devlet kurmak; bu hususa müsaide olmayan bugünkü Türk hükümetini merkezden ani ve sür’atli bir hükümet darbesi yaparak kan dökmeksizin yok etmek.” (Darendelioğlu,1976;112-113)

İddianameye göre, Reha Oğuz Türkkkan ve arkadaşları, Gürem adında gizli bir örgüt kurdular. Örgüte girebilmek için “Türk ırkından olmak, ırkçı ve Turancı fikirlere inanmak ve teşkilatın teklif edeceği vazifeyi kabul etmek” gerekiyordu. (Darendelioğlu,1976;114-115)

Sanıklardan Nejdet Sançar savunmasında devletin politikasındaki değişikliği dile getirdi:

“İrkçılık ve Turancılık, Teşkilatı Esasiye’de kelime olarak ve ismen mevcut değildir. Fakat devletin resmi neşriyatı, fiilî hareketleri tamamen bunu gösteriyor. Şemsettin Günaltay’ın devletin resmi damgasını taşıyan, 5 ciltlik Mufassal Türk Tarihi ile merhum Rıza Nur Bey’in 12 ciltlik Türk Tarihi baştan başa ırkçılık ve Turancılık fikirleriyle doludur. İrkçılık ve Turancılık Teşkilatı Esasiyeye aykırı olsaydı, bu kitapların çıkmaması icap ederdi. (...) Ergenekon, Bozkurt ve Gökbörü gibi mecmualar yıllarca kapaklarının üstünde ‘ırkların üstünde Türk ırkı’ düsturuyla çıktılar. İrkçılık böyle büyük bir suç olsaydı bu mecmualara yıllarca müsaade edilir miydi?” (Anadol, Cemal, *Türkçülük Mücadelelerinden Milliyetçi Harekete*, Milliyetçi Anadolu Yayınları, İstanbul, tarihsiz;77)

İrkçılık-Turancılık Davası 7 Eylül 1944 tarihinde İstanbul’da 1 numaralı Örfi İdare Mahkemesi’nde başladı. İkinci celse 29 Eylül 1944 tarihinde gerçekleştirildi. Bu celsede sanıklara yapılan kötü muamele dile getirilince, Savcı Kâzım Alöç şöyle yanıt verdi: “Biz bunları huzurunuzda vatan hainleri ve katiller olarak getirdik. Bunları Pera Palas otelinde yatıracak değildik. Onlar müstahak oldukları muameleyi görmüşlerdir.” (Darendelioğlu,1976;149-150)

Duruşmalar 29 Mart 1945 tarihine kadar devam etti. Zeki Velidi Togan ve Nihal Atsız, 10’ar yıl, Reha Oğuz Türkkkan ve diğer bazı kişiler de çeşitli sürelerle hapis cezasına çarptırıldılar. Bu karara karşı askeri yargıtaya itiraz edildi. Bu karar 25 Ekim 1945 tarihinde bozuldu ve tutuklu bulunan kişiler 26 Ekim 1945 günü tahliye edildi. Dava yeniden 26 Ağustos 1946 tarihinde 2 numaralı sıkıyönetim mahkemesinde başladı. Dava 8 ay devam etti. Sanıklar, 31 Mart 1947 tarihinde beraat etti.

Bu süreci Reha Oğuz Türkkkan şöyle yorumluyordu: “Çok partili demokrasi de Türkiye’de başlamış, söz ve yazı hürriyeti etrafı sarmıştı. Bu yeni hava içinde, komünist aleyhtarlığının en ileri bayraktarı olarak ‘kurban’ edilmiş olan biz Türkçüler, birden kıymetlenivermiştik! 23’ler ve şu veya bu şekilde adları bize karışmış olanlar her yerde adeta kahraman muamelesi görüyordu.” (Türkkkan,Reha Oğuz, *Tabutluktan Gurbete*, Berikan Yay., Ankara, 2000;170)

Bu değişikliğin nedeni de 1946 yılından itibaren Soğuk Savaş’ın başlaması ve Türkiye’nin ABD önderliğindeki cephede yer almasıydı. Soğuk Savaş’ta Sovyetler Birliği’nin yumuşak karnı, Türk cumhuriyetleriydi. Türkiye, Soğuk Savaş’la birlikte ırkçı milliyetçiliğin veya Turancı görüşlerin üzerindeki

baskıları kaldırdı. Bu süreçte de Turancı eğilimlere destek veren, Almanya değil, Soğuk Savaş'ın taraflarından birinin önderi olan ABD oldu. ABD, Sovyetler Birliği'ni zayıflatmak amacıyla Türkçü hareketleri çeşitli biçimlerde destekledi. Soğuk Savaş yıllarında ilk başta ırkçı bir temelde savunulan Türkçülük, 1969 yılından itibaren Müslüman ağırlıklı bir Türk-İslam sentezine ve bu anlayış temelinde geliştirilen bir milliyetçilik anlayışına dönüştürüldü.